

Avgifterna på fondmarknaden 2013

En rapport
gjord av
AMF Fonder

AMF Fonder

Hur utvecklas fondernas avgifter?

AMF Fonder har för sjunde året i rad undersökt hur avgifterna på den svenska fondmarknaden utvecklas.

Vi strävar ständigt efter att ha bland de lägsta avgifterna i branschen. Syftet med denna rapport är att öka förståelsen för hur viktigt låga fondavgifter är vid långsiktigt sparande.

Vid frågor om rapporten:
Kontakta Mikael Lindh Hök,
Information AMF, 0709-42 88 97

 AMF Fonder

 amf.se

 08-696 31 00

[sid 4](#) **Sammanfattning**

[sid 7](#) **Utveckling av fondförmögenhet och nettosparande**

[sid 9](#) **Antalet fonder**

[sid 10](#) **Utvecklingen av fondavgifterna per kategori**

[sid 10](#) *Aktiefonder*

[sid 13](#) *Räntefonder*

[sid 16](#) *Blandfonder*

[sid 18](#) *Alternativa investeringar*

Sammanfattning

- Fondavgifterna sjunker på grund av lägre aktiefondsavgifter för andra året i rad. Ökat antal indexfonder är en av orsakerna. Snittavgiften för aktiefonder är 1,47 procent.
- Fondbolagen lägger ner dyrare aktiefonder och tar fram aktiefonder med lägre avgifter. Inom blandfonder kvarstår däremot den fleråriga trenden med komplicerade fonder som prissätts högre.
- Spararna väljer aktiefonder med lägre avgifter. Kapitalviktat ligger snittavgiften för Sverigeregistrerade aktiefonder på 0,98 procent.
- Utländska fonder har genomgående högre snittavgifter än svenska fonder.
- Netto tillkom 225 nya fonder under 2013. Fondutbudet har mer än fördubblats sedan 2005.

4 526
FONDER

Om rapporten

AMF Fonder gör för sjunde året i rad en rapport om avgifterna på den svenska fondmarknaden. Underlaget är framtaget av Morningstar på uppdrag av AMF Fonder. Den studerade tidsperioden sträcker sig från 31 december 2005 till 31 december 2013. Rapporten omfattar 4 526 fonder. Per den 31 december 2013 är antalet fonder 3 002 stycken, varav 1 882 aktiefonder, 557 räntefonder, 347 blandfonder och 216 fonder med alternativa investeringar. Alternativa investeringar omfattar hedgefonder, trygghets-/garantifonder, råvaror och konvertibler. Inom kategorin blandfonder har vi även brutit ut underkategorin fond-i-fonder.

I studien har måtten genomsnittlig Förvaltningsavgift, Årlig avgift och Normanbelopp använts. Förvaltningsavgift har använts för att beskriva avgiftsutvecklingen historiskt då det finns flest år av fondstatistik utifrån det avgiftsbegreppet. Måttet Förvaltningsavgift är ett rakt medelvärde av samtliga undersökta fondavgifter och delas upp per fondkategori.

Begränsningar

- Rapporten tar inte hänsyn till de eventuella rabatter på fondavgifter som förekommer inom till exempel premiepensionssystemet.
- Rapporten omfattar inte svenska och utländska fonder med insättningskrav som överstiger 100 000 kronor.
- Utfallen i prestationsbaserade avgifter som kan förekomma på fondmarknaden omfattas inte i begreppet Årlig avgift. Det innebär att det faktiska avgiftsuttaget i fonder kan vara högre än vad rapporten visar.

Tabell 1. Genomsnittliga avgifter per fondkategori, per 31 december respektive år

AKTIEFONDER	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Förvaltningsavgift, %	1,52	1,53	1,55	1,56	1,55	1,54	1,55	1,50	1,47
Årlig avgift, %								1,83	1,76
Normanbelopp, kr								15364	14816
RÄNTEFONDER	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Förvaltningsavgift, %	0,70	0,72	0,72	0,75	0,77	0,77	0,81	0,87	0,91
Årlig avgift, %								1,06	1,06
Normanbelopp, kr								7037	7037
BLANDFONDER	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Förvaltningsavgift, %	1,09	1,09	1,13	1,14	1,19	1,20	1,26	1,29	1,36
Årlig avgift, %								1,58	1,66
Normanbelopp, kr								11740	12297
ALTERNATIVA INVESTERINGAR	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Förvaltningsavgift, %	0,95	1,01	1,06	1,14	1,27	1,28	1,34	1,31	1,3
Årlig avgift, %								1,73	1,70
Normanbelopp, kr								14580	14344
TOTALT	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Förvaltningsavgift, %	1,31	1,33	1,37	1,39	1,39	1,38	1,39	1,36	1,34
Årlig avgift, %								1,67	1,61

Läs mer om aktiefonder på sidorna 10–12

Läs mer om räntefonder på sidorna 13–15

Läs mer om blandfonder på sidorna 16–17

Läs mer om alternativa investeringar på sidorna 18–20

Förvaltningsavgift:

Förvaltningsavgift är den avgift som fondbolaget redovisar för sin förvaltning, administration, information och marknadsföring.

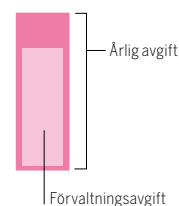
Årlig avgift:

Årlig avgift omfattar fler kostnader än begreppet Förvaltningsavgift. Det omfattar något förenklat samtliga kostnader utom fondens courtagekostnader. Årlig avgift är en utveckling av begreppet Total Expense Ratio, (TER).

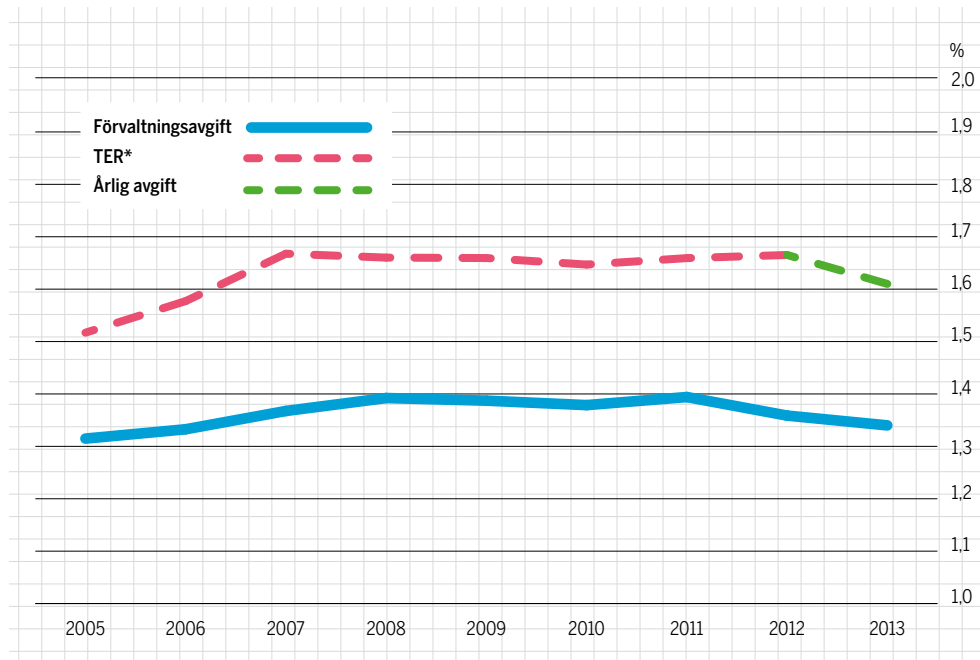
Årlig avgift är ett standardiserat mått framtaget för att förtydliga kundens verkliga fondkostnader och för att det ska vara enklare att jämföra kostnader för fonder i hela Europa.

Normanbelopp:

Normanbelopp är ett räkneexempel som ger en prognos för den sammanlagda kostnaden i fonden för ett sparande på 1 000 kronor per månad i tio år. Nyckeltalet beräknas som skillnaden mellan det resultat som skulle kunna uppnås om sparandet fick växa helt utan avgifter och det faktiska belopp som spararen får ut efter tio år. Avgifterna baseras på fondernas genomsnittliga kostnader mätt som Total Expense Ratio (TER). Avkastningen antas vara 2 procent för en räntefond, 4 procent för en blandfond och 6 procent för en aktiefond.

Graf 1. Genomsnittliga Förvaltningsavgifter per 31 december respektive år och Årlig avgift från och med 2012 (procent).

* Årlig avgift redovisas från och med 2012, under perioden 2005–2011 redovisas TER (Total Expense Ratio).

Måttet Årlig avgift tydliggör kundens verkliga avgiftsnivå och innehåller fler kostnadsposter än måttet Förvaltningsavgift.

Avgiftsutvecklingen – övergripande trender

Den övergripande trenden är att förvaltningsavgifterna sjunker. Främsta orsak är att avgifterna inom aktiefonder har sjunkit för andra året i rad. Snittavgiften för aktiefonder ligger på 1,47 procent. En orsak till nedgången är att allt fler indexfonder erbjuds på marknaden samtidigt som snittavgiften bland nystartade fonder är högre än bland nedlagda.

Kapitalviktat, när hänsyn tas till hur stor förmögenheten är i varje fond, är snittavgiften för Sverigeregistrerade aktiefonder 0,98 procent. Det visar att spararna väljer fonder med lägre avgifter. Vilket kan bero på en ökad medvetenhet om avgifters betydelse för sparandets utveckling och ett ökat intresse för indexfonder.

Utländska fonder har fortsatt högre avgifter generellt än svenska fonder. Genom att jämföra det mer utförliga avgiftsmåttet Årlig avgift med Förvaltningsavgift synliggörs att det är högre dolda avgifter bland utländska än svenska fonder.

Inom kategorin blandfonder består den fleråriga trenden med allt mer komplicerade fonder som prissätts högre. Fond-i-fond-lösningar lanseras för att tillgodose spararens behov av enkelhet men de prissätts högre.

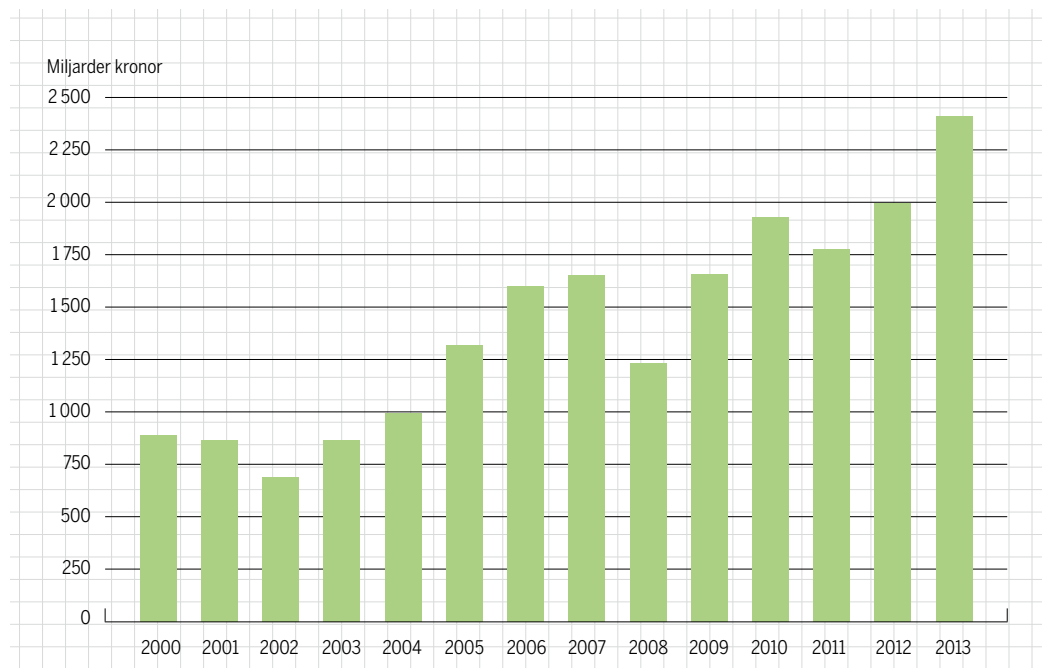
Utveckling av fondförmögenhet och nettosparande

Kapitalet som förvaltats i fonderna har stigit det senaste decenniet. Utvecklingen av fondförmögenheten påverkas av nysparande och rörelserna på världens finansmarknader (graf 2).

Vid utgången av 2013 uppgick den totala fondförmögenheten till 2410 miljarder kronor enligt statistik från Fondbolagens förening. Det är en ökning med 414 miljarder under året, motsvarande 21 procent.

Totalt
2 410 mdkr
i fonder,
+21%

Graf 2. Utveckling av fondförmögenheten t.o.m. 31 december 2013

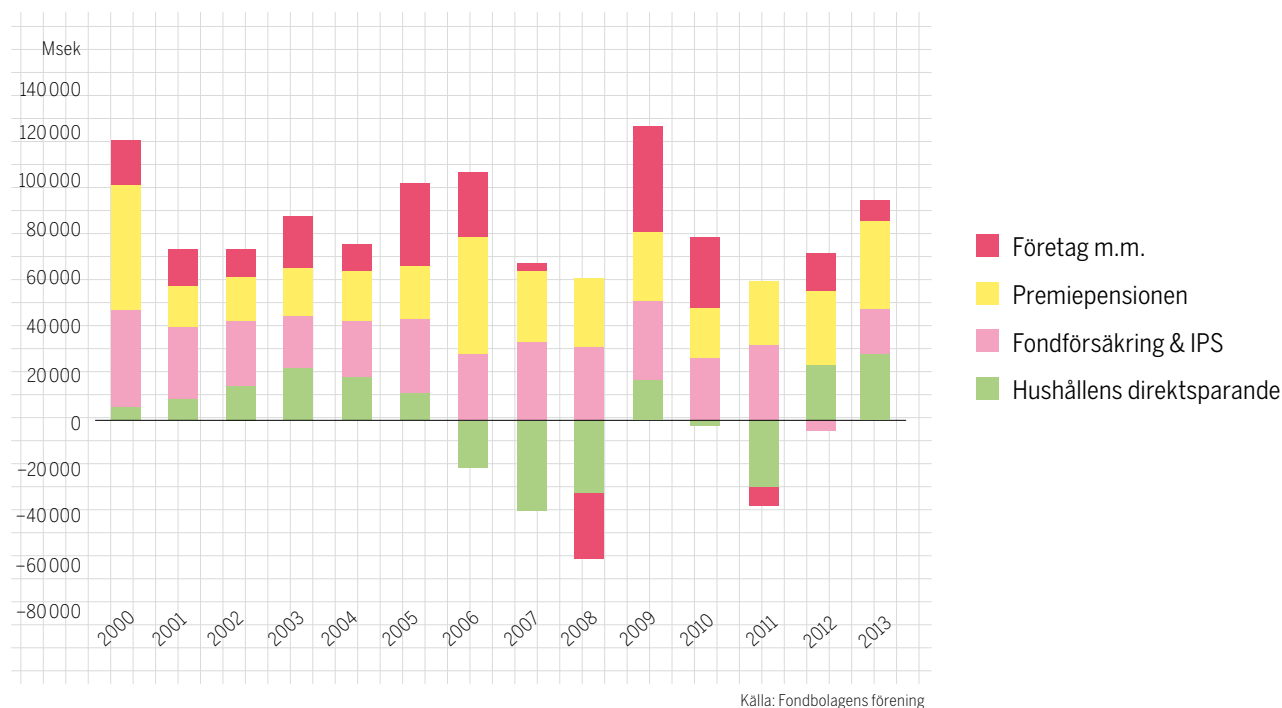

Källa: Fondbolagens förening

Enligt Fondbolagens förening bidrog värdeökning med 320 miljarder kronor och positivt nettosparande med 90 miljarder under 2013. Under det senaste decenniet är det framförallt övergången till premiebestämda pensionssystem, med möjligheter att välja fonder för både premiepension och tjänstepension, som har skapat större flöden till fonder i Sverige.

31 miljarder nettosparades genom hushållens direktsparende i fonder, vilket är det högsta inflödet sedan Fondbolagens förening börjat föra statistik. En förklaring kan vara att investeringssparkontot (ISK) infördes under 2012.

Graf 3. Nettosparandet i fonder (MSEK) per kategori 2001–2012

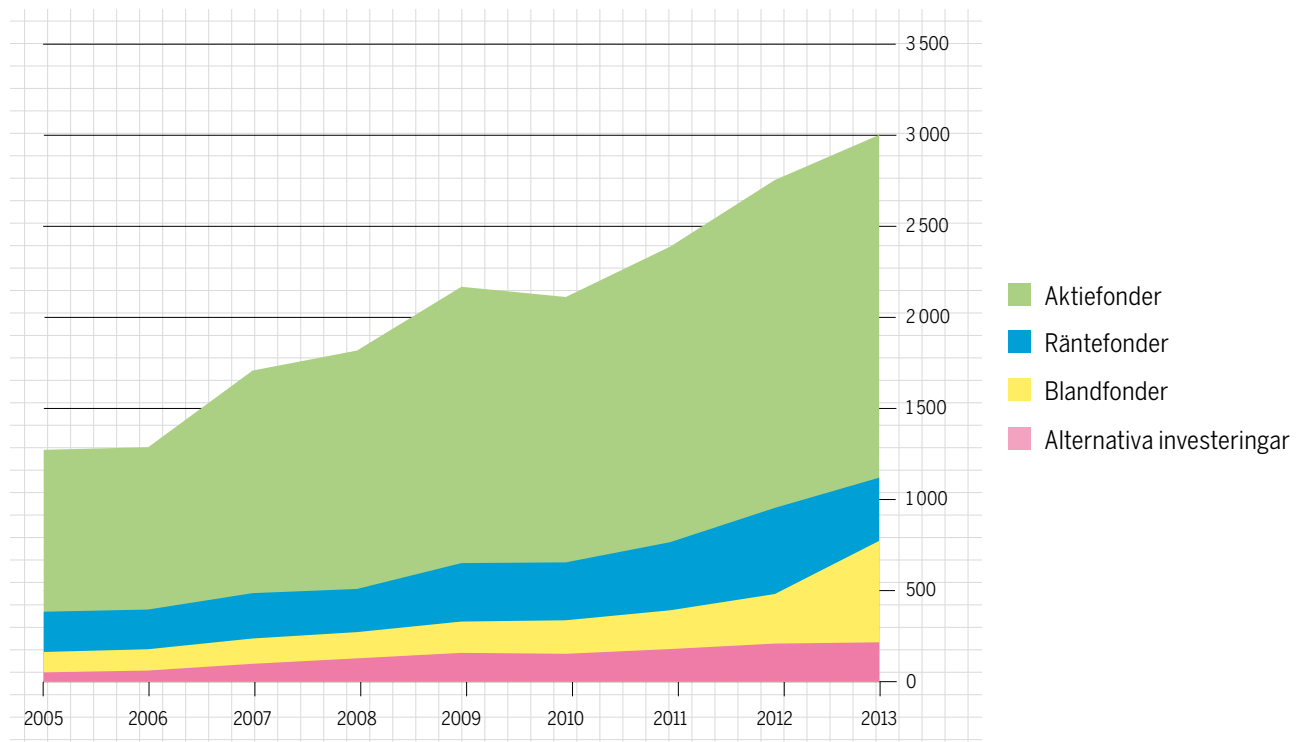

Antalet fonder

Fondutbudet har ökat kraftigt sedan år 2005. Antalet fonder tillgängliga för svenska privatsparare uppgick till 3 002 vid årsskiftet 2013. Enbart under året tillkom netto 225 nya fonder. Sedan 2005 har fondutbudet mer än fördubblats genom en ökning med 1 729 fonder. Antalet aktiefonder har ökat med 993 stycken från 889 år 2005 till 1 882 stycken år 2013. Antalet räntefonder har stigit från 221 till 557 stycken, blandfonder från 112 till 347 stycken och kategorin alternativa investeringar från 51 till 216 stycken.

Fondutbudet
har mer än
fördubblats
sedan 2005.

Graf 4. Utveckling av antalet fonder per kategori 2005–2013

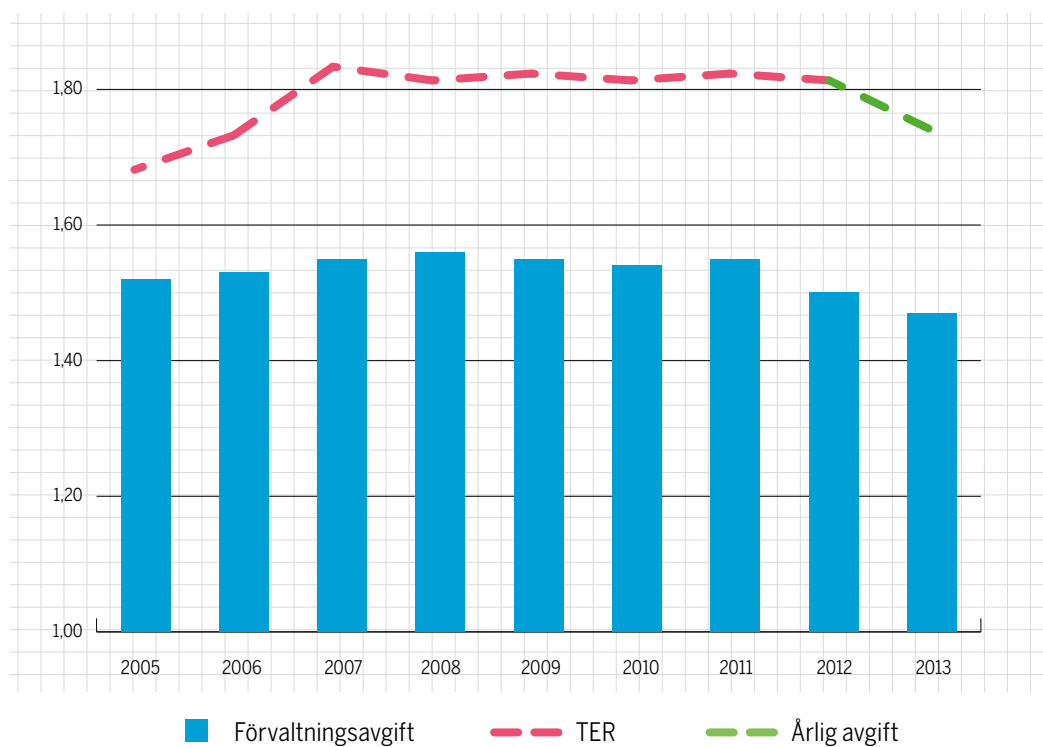

Utvecklingen av fondavgifterna per kategori

Aktiefonder

Aktiefonder är alltså den största fondkategorin, både sett till antalet fonder och fondförmögenhet. Under 2013 har Förvaltningsavgiften fortsatt att sjunka och uppgick till 1,47 procent i snitt. Sett till hela den undersökta perioden 2005–2013 har avgifterna för första gången gått under 1,5 procent (graf 5). En bidragande orsak till den lägre nivån är det utökade utbudet av indexfonder. Avgiftsintervallet är brett, från noll procent för den billigaste indexfonden till 3,1 procent för de dyraste aktivt förvaltade fonderna med inriktning mot tillväxtmarknader.

Graf 5. Utveckling av genomsnittliga avgifter för aktiefonder under perioden 2005–2013

Årlig avgift uppgick under 2013 till 1,76 procent vilket är 0,29 procentenheter högre än Förvaltningsavgiften. Differensen är avsevärt högre bland de utländska fonderna jämfört med svenska fonder (tabell 2).

Tabell 2. Genomsnittliga avgifter aktiefonder (%) per 31 december respektive år samt Årlig avgift och antal fonder 2013

SVENSKA AKTIEFONDER	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Differens mot Förvaltningsavgift	Antal fonder 2013
Förvaltnings- avgift, %	1,27	1,26	1,28	1,28	1,27	1,28	1,22	1,17	1,13		171
Årlig avgift, %								1,21	1,17	+0,04	
<i>varav svenska aktieindex- fonder</i>	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Differens mot Förvaltningsavgift	Antal fonder 2013
Förvaltnings- avgift, %	0,46	0,42	0,43	0,43	0,43	0,43	0,41	0,44	0,40		30
Årlig avgift, %								0,46	0,41	+0,01	
UTLÄNDSKA AKTIEFONDER	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Differens mot Förvaltningsavgift	Antal fonder 2013
Förvaltnings- avgift, %	1,57	1,58	1,59	1,59	1,58	1,58	1,59	1,54	1,50		1711
Årlig avgift, %								1,89	1,82	+0,32	
TOTALT AKTIEFONDER	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Differens mot Förvaltningsavgift	Antal fonder 2013
Förvaltnings- avgift, %	1,52	1,53	1,55	1,56	1,55	1,54	1,55	1,50	1,47		1 882
Årlig avgift, %								1,83	1,76	+0,29	

Sverigeregistrerade aktiefonder – Kapitalviktade avgifter

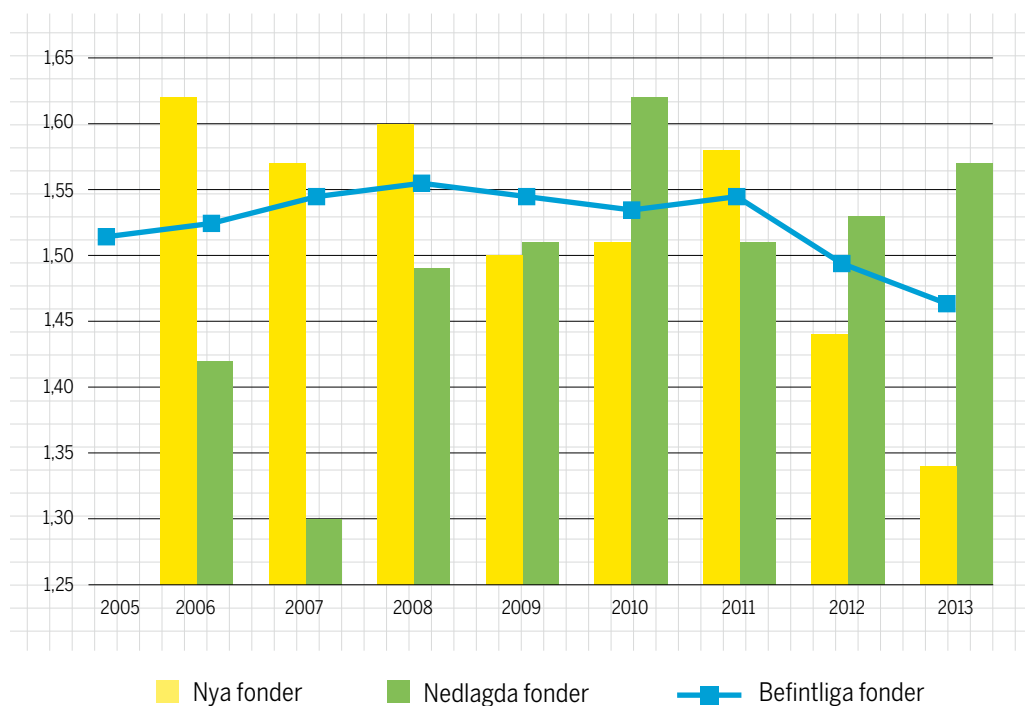
Vi har undersökt hur spararna har placerat sitt kapital genom måttet Kapitalviktade Förvaltningsavgifter. Det visar vilka fonder spararna faktiskt har valt då hänsyn tas till hur stor förmögenheten i varje fond är jämfört med den totala fondförmögenheten för respektive fondkategori. Det som framkom var att de kapitalviktade förvaltningsavgifterna (tabell 3) på Sverigeregistrerade aktiefonder är lägre än de oviktade avgifterna. Detta tyder på att billigare fonder har valts. Skillnaden är störst inom kategorin utländska aktiefonder registrerade i Sverige. Förvaltningsavgiften för dessa fonder är 1,50 procent jämfört med kapitalviktade förvaltningsavgiften på 0,98 procent

Tabell 3. Genomsnittliga och kapitalviktade Förvaltningsavgifter (%) aktiefonder per 31 december 2013

	Genomsnittliga förvaltningsavgifter 2013	Sverigeregistrerade aktiefonder	
		Genomsnittlig Förvaltningsavgift	Kapitalviktad Förvaltningsavgift
Aktiefonder svenska	1,13	1,13	0,99
<i>varav svenska aktieindexfonder</i>	0,40	0,44	0,39
Aktiefonder utländska	1,50	1,50	0,98
Aktiefonder, totalt	1,47	1,36	0,98

Under 2013 ökade utbudet av aktiefonder med 394 nya fonder. Samtidigt rensade fondbolagen i sina utbud och lade ner 318 aktiefonder. Nedan visas avgifterna på nya respektive nedlagda fonder. Ingen tydlig avgiftstrend kan urskiljas totalt under hela mätperioden men de senaste två åren har nya fonder med lägre avgifter lanserats och dyrare fonder lagts ner. Förvaltningsavgiften har därmed sjunkit till den lägsta genomsnittliga nivån under hela mätperioden. Nya fonders genomsnittliga förvaltningsavgift uppgick till 1,34 procent och nedlagda fonder till 1,57 procent (graf 6).

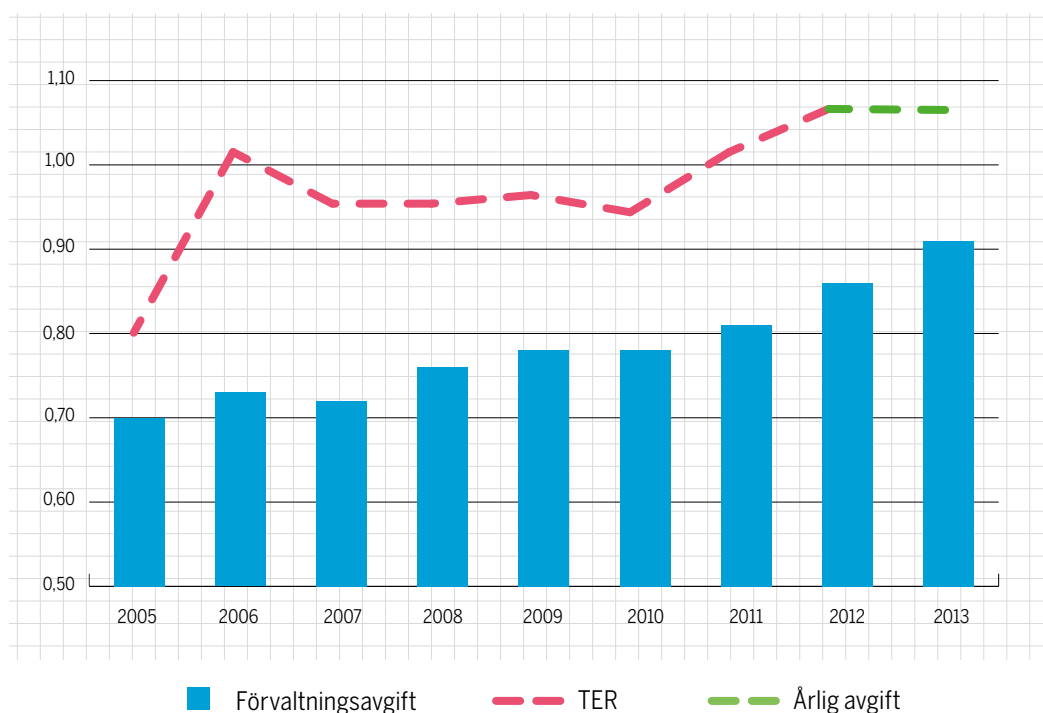
Graf 6. Utveckling Förvaltningsavgift nya och nedlagda aktiefonder (%) under perioden 2005–2013

Räntefonder

År 2013 var Årlig avgift oförändrat 1,06 procent vilket är 0,15 procentenheter högre än Förvaltningsavgiften. Förvaltningsavgiften för räntefonder fortsatte att stiga till 0,91 procent, vilket är den högsta nivån under mätperioden (graf 7). Avgifterna på räntefonderna i rapporten varierar från noll procent för svenska penningmarknadsfonder till 3,5 procent för vissa utländska räntefonder.

Graf 7. Utveckling av avgifter för räntefonder under perioden 2005–2013

Av totalt 557 räntefonder är 390 stycken utländska, vilka i genomsnitt är dyrare än de svenska. Differensen mellan Årlig avgift och Förvaltningsavgift är också avsevärt högre bland utländska räntefonder jämfört med svenska räntefonder.

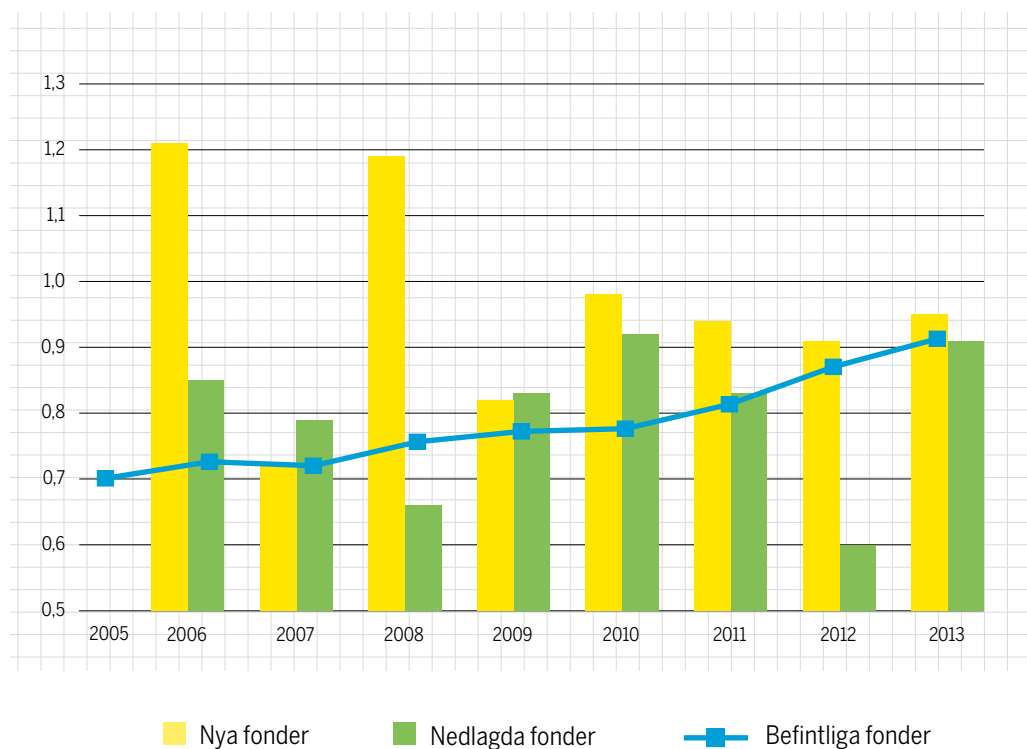
Inom kategorin Svenska övriga räntefonder stiger avgifterna bland annat på grund av att det lanseras allt mer företagsobligationer och alternativa ränte produkter med högre avgiftsnivåer. (tabell 4).

Tabell 4. Genomsnittliga avgifter räntefonder (%) per 31 december respektive år samt Årlig avgift och antal fonder 2013

SVENSKA RÄNTEFONDER, penningmarknad	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Differens mot Förvaltningsavgift	Antal fonder 2013
Förvaltningsavgift, %	0,50	0,49	0,48	0,45	0,43	0,44	0,37	0,37	0,37		41
Årlig avgift, %								0,40	0,38	+0,01	
SVENSKA RÄNTEFONDER, medellånga	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Differens mot Förvaltningsavgift	Antal fonder 2013
Förvaltningsavgift, %	0,72	0,72	0,64	0,64	0,59	0,59	0,57	0,56	0,54		21
Årlig avgift, %								0,62	0,59	+0,06	
SVENSKA RÄNTEFONDER, långa	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Differens mot Förvaltningsavgift	Antal fonder 2013
Förvaltningsavgift, %	0,57	0,60	0,62	0,63	0,62	0,64	0,60	0,60	0,64		74
Årlig avgift, %								0,67	0,71	+0,07	
SVENSKA RÄNTEFONDER, övriga (real HY)	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Differens mot Förvaltningsavgift	Antal fonder 2013
Förvaltningsavgift, %	0,60	0,60	0,60	0,62	0,76	0,74	0,75	0,82	0,88		31
Årlig avgift, %								0,95	1,04	+0,16	
UTLÄNDSKA RÄNTEFONDER	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Differens mot Förvaltningsavgift	Antal fonder 2013
Förvaltningsavgift, %	0,80	0,83	0,82	0,89	0,89	0,90	0,95	0,99	1,04		390
Årlig avgift, %								1,24	1,22	+0,18	
TOTALT RÄNTEFONDER	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Differens mot Förvaltningsavgift	Antal fonder 2013
Förvaltningsavgift, %	0,70	0,72	0,72	0,75	0,77	0,77	0,81	0,87	0,91		557
Årlig avgift, %								1,06	1,06	+0,15	

Under året startades 145 nya räntefonder och 69 lades ned. Fonder som startades år 2013 är i genomsnitt något dyrare än nedlagda fonder, 0,95 jämfört med 0,91 procent (graf 8). Flertalet av de nya fonderna är företagsobligationsfonder, vilka fondbolagen prissätter högre.

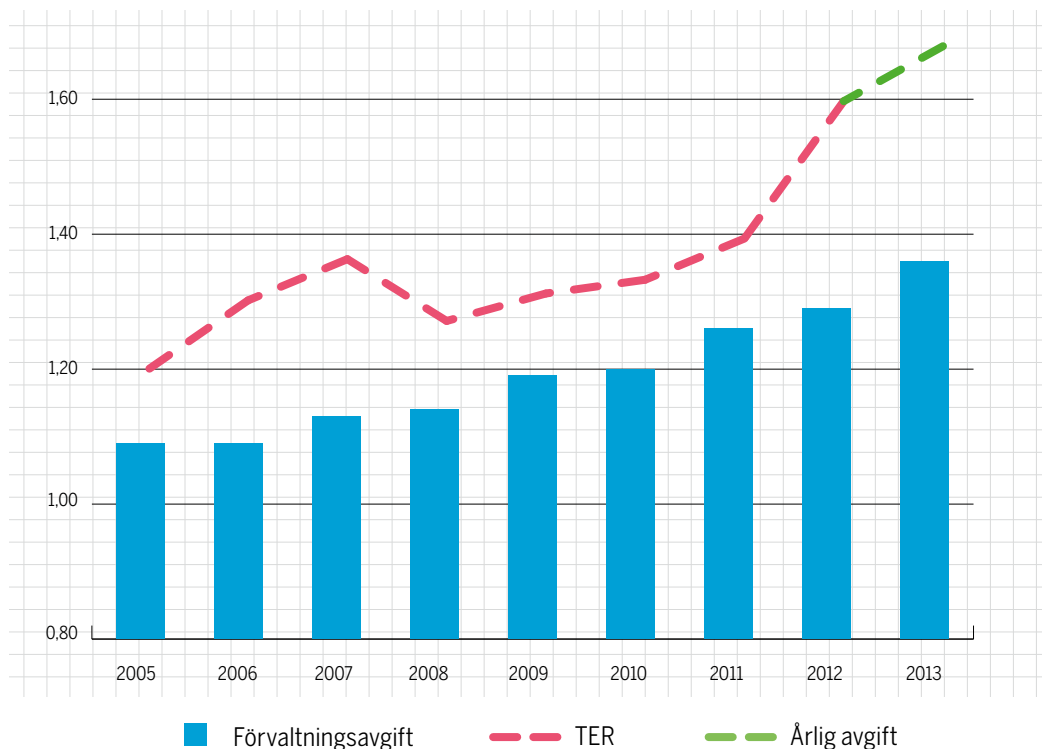
Graf 8. Utveckling Förvaltningsavgift nya och nedlagda räntefonder (%) under perioden 2005–2013

Blandfonder

För blandfonder är trenden tydlig, de genomsnittliga avgifterna har ökat under mätperioden från 1,09 procent till 1,36 procent. Under samma period har antalet fonder i kategorin ökat från 112 till 347 stycken. De billigaste blandfonderna kostar noll procent och de dyraste 3,0 procent.

Graf 9. Utveckling av avgifter för blandfonder under perioden 2005–2013

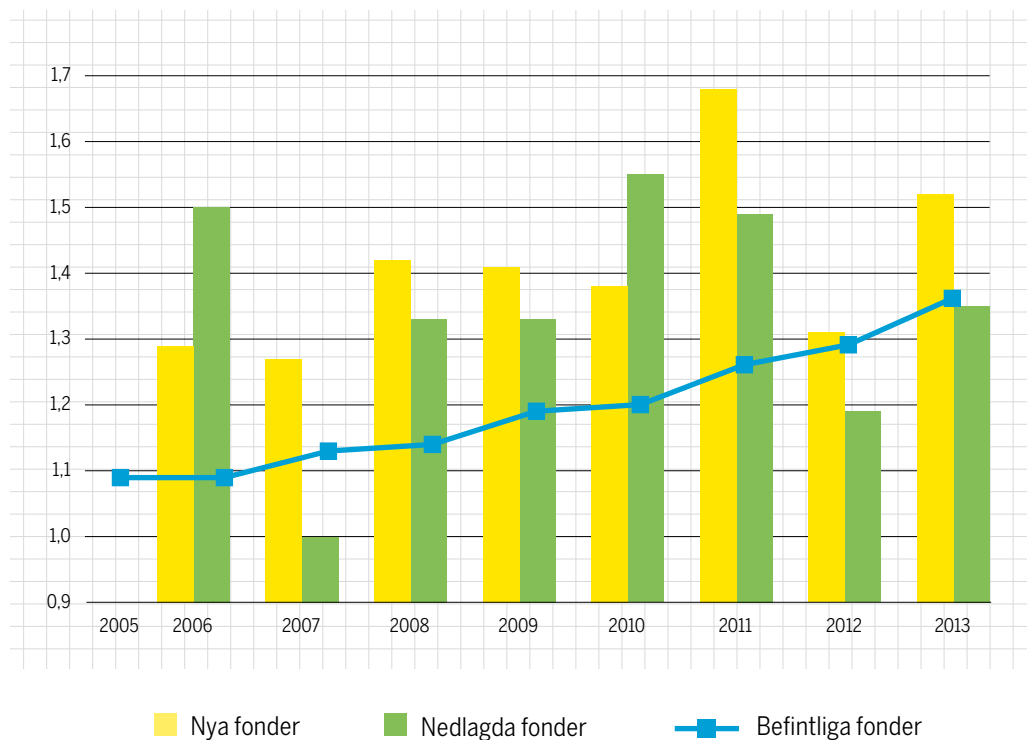
Tabell 5 visar att de så kallade fond-i-fonderna fortsatt blir allt dyrare. Inom denna kategori sker omfattande produktutveckling, till exempel skapas fonder med mer aktiv allokering. Årlig avgift uppgick under 2013 till 1,66 procent vilket är 0,30 procentenheter högre än genomsnittliga Förvaltningsavgiften.

Tabell 5. Genomsnittliga avgifter blandfonder (%) per 31 december respektive år samt Årlig avgift och antal fonder 2013

FOND-I-FOND	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Differens mot Förvaltningsavgift	Antal fonder 2013
Förvaltningsavgift, %	1,39	1,35	1,22	1,23	1,31	1,30	1,28	1,37	1,46		138
Årlig avgift, %								1,75	1,83	+0,37	
ÖVRIGA	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Differens mot Förvaltningsavgift	Antal fonder 2013
Förvaltningsavgift, %	1,05	1,05	1,11	1,12	1,15	1,16	1,26	1,27	1,35		209
Årlig avgift, %								1,53	1,54	+0,19	
TOTALT BLANDFONDER	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Differens mot Förvaltningsavgift	Antal fonder 2013
Förvaltningsavgift, %	1,09	1,09	1,13	1,14	1,19	1,20	1,26	1,29	1,36		347
Årlig avgift, %								1,58	1,66	+0,30	

Under året startade 91 nya blandfonder och 20 lades ned. Fonder som startade år 2013 har markant högre avgifter än nedlagda fonder i kategorin, 1,52 jämfört med 1,35 procent (graf 10). En trolig orsak är att allt fler specialfonder med komplexa strategiska inriktningar har lanserats.

Graf 10. Utveckling Förvaltningsavgift nya och nedlagda blandfonder (%) under perioden 2005–2013

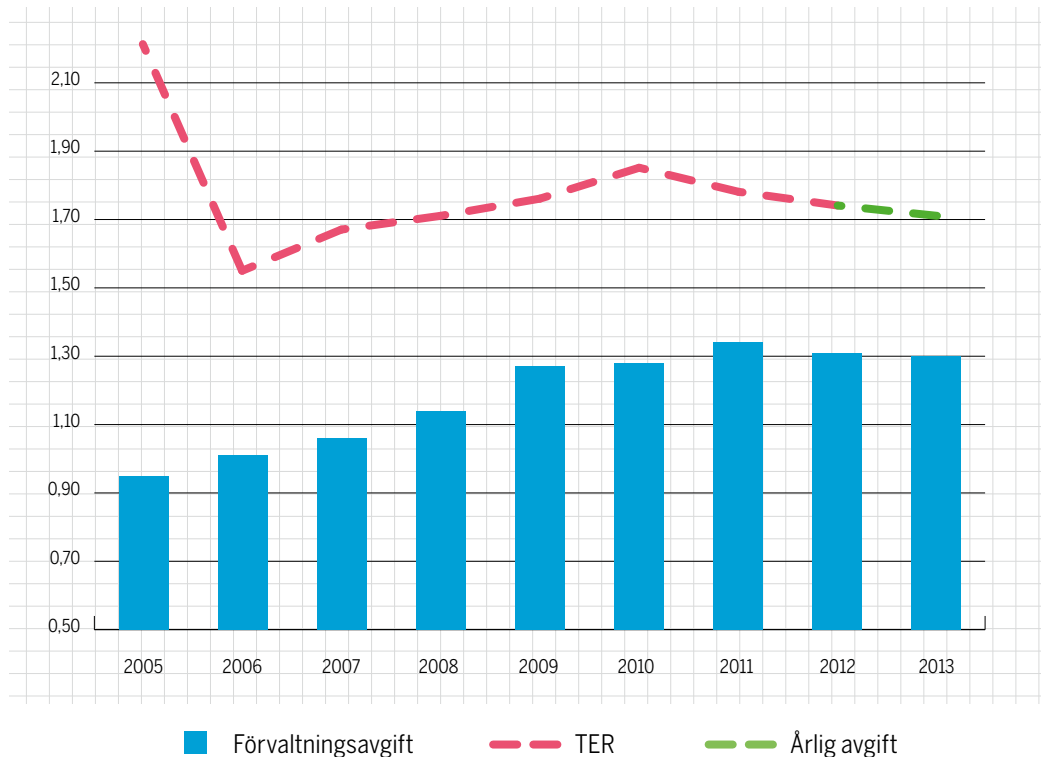

Alternativa investeringar

Totalt omfattas 216 fonder i denna kategori, vilket är mer än fyra gånger så många som år 2005. Alternativa investeringar omfattar fonder såsom hedgefonder, trygghets-/garantifonder, råvarufonder och konvertibelfonder. Inom kategorin alternativa investeringar har den genomsnittliga avgiftsnivån stabiliserats de senaste åren och uppgick till 1,30 procent år 2013. Årlig avgift uppgick under 2013 till 1,70 procent vilket är 0,40 procentenheter högre än Förvaltningsavgiften.

Förvaltningsavgifterna inom kategorin varierar kraftigt, de billigaste fonderna kostar noll procent och de dyraste 3,0 procent. Utöver fast förvaltningsavgift använder sig hedgefonder av prestationsbaserade avgifter, exempelvis 20 procent av uppnådd överavkastning i förhållande till sitt jämförelseindex. Prestationsbaserade avgifter omfattas inte i rapporten.

Graf 11. Utveckling av avgifter för alternativa investeringar under perioden 2005–2013

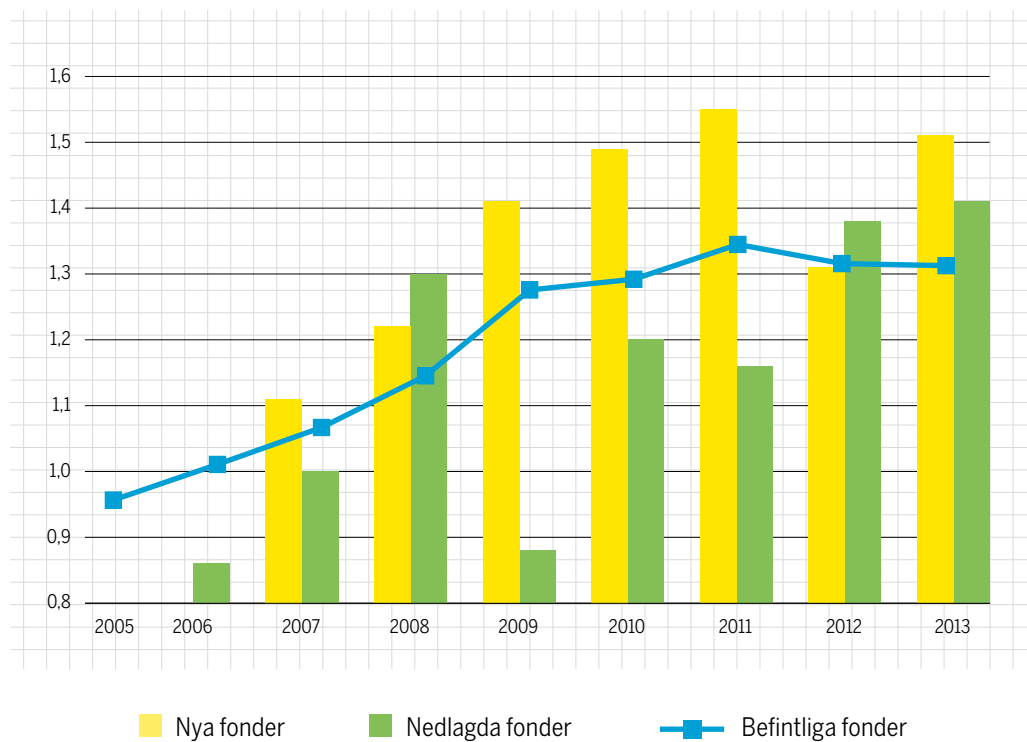
Avgiftsnivån för Alternativa investeringar har varit jämn de senaste tre åren. Avgiftsökningen under hela mätperioden har varit kraftigast på trygghets-/garantifonder där avgifterna ökat från 0,72 till 1,56 procent, exklusive prestationsbaserade avgifter. Även hedgefonder och konvertibler har blivit markant dyrare. År 2008 tillkom underkategorin råvarufonder, vilket var ett resultat av finanskrisen samma år.

Tabell 6. Genomsnittliga avgifter alternativa investeringar (%) per 31 december respektive år samt Årlig avgift och antal fonder 2013

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Differens mot Förvaltningsavgift	Antal fonder 2013
HEDGEFONDER											
Förvaltningsavgift, %	0,96	1,01	1,04	1,11	1,25	1,27	1,27	1,24	1,26		168
Årlig avgift, %								1,70	1,65	+0,39	
TRYGGHETS-/GARANTIFONDER											
Förvaltningsavgift, %	0,72	0,72	1,15	1,18	1,32	1,36	1,70	1,66	1,56		20
Årlig avgift, %								1,99	2,14	+0,58	
RÅVARUFONDER											
Förvaltningsavgift, %	-	-	-	1,42	1,42	1,40	1,48	1,41	1,41		13
Årlig avgift, %								1,71	1,72	+0,31	
KONVERTIBLER											
Förvaltningsavgift, %	1,09	1,09	1,09	1,40	1,41	1,41	1,39	1,41	1,38		15
Årlig avgift, %								1,62	1,58	+0,20	
ALTERNATIVA INVESTERINGAR											
Förvaltningsavgift, %	0,95	1,01	1,06	1,14	1,27	1,28	1,34	1,31	1,30		216
Årlig avgift, %								1,73	1,70	+0,40	

Under 2013 startades 63 nya fonder och 61 lades ned. Fonder som startade år 2013 hade högre avgifter än nedlagda fonder i kategorin, 1,51 jämfört med 1,41 procent (graf 12).

Graf 12. Utveckling Förvaltningsavgift nya och nedlagda alternativa investeringar (%) under perioden 2005–2013

AMF Fonder
113 88 Stockholm
Besök: Klara Södra Kyrkogata 18
Telefon: 08-696 31 00
amf.se

AMF Fonder

